

Dosarul nr. 3ra-822/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: V. Ciumac)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: E. Palanciuc, V. Negru, A. Minciuna)

ÎNCHEIERE

16 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de Grigore Railean, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Grigore Railean împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale mun. Chișinău, sect. Ciocana privind contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat hotărârea din 20 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a fost emisă o nouă hotărâre prin care a fost respinsă acțiunea depusă de Grigore Railean împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale mun. Chișinău, sect. Ciocana privind contestarea actelor administrative,

c o n s t a t ă:

La 23 noiembrie 2018, Grigore Railean a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale mun. Chișinău, sect. Ciocana privind contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii reclamantul Grigore Railean a indicat că beneficiază de pensie pentru limită de vârstă, începând cu data de 26 martie 2015. La data de 26 iulie 2018, a fost recepționată Decizia privind stabilirea pensiei, adoptată de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Chișinău, sect. Ciocana, cu nr.95/2017/1722. Din Decizia prezentată s-a constatat că pensia pentru limita de vârstă este calculată pentru stagiul de cotizare realizat până la 01 ianuarie 1999 de - 24,8 ani și după 01 ianuarie 1999 de 7,8

ani (total 32,6 ani), cuantumul pensiei a fost constatat începând cu data de 26 martie 2015 în sumă de 2478,59 lei, cu luarea în calcul a coeficientului individual 4,14818.

Reclamantul a relatat că în perioada din 26 martie 2015 până la 19 noiembrie 2018 pensia de vârstă a reclamantului Grigore Railean a fost indexată după cum urmează: indexare 01 aprilie 2015 în sumă de 2675, 64 lei; indexare 01 aprilie 2016 în sumă de 2945,88 lei; indexare de la 01 aprilie 2018 în sumă de 3353, 85 lei; valorizarea de la 01 octombrie 2018 în sumă de 3544, 28 lei.

Reclamantul a indicat că , în perioada 1980 - 1985 reclamantul a fost ales și a exercitat mandat de deputat al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești (legislatura a X-a). Consideră că, decizia privind stabilirea pensiei cu nr. 95/2017/1722, este adoptată cu încălcarea legislației în vigoare, deoarece în perioada de cotizare nu este inclusă perioada an. 1980 - 1985, când reclamantul a exercitat mandatul de deputat al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești, prin ce i-a fost lezată dreptul reclamantului dobândit licit, ori, la determinarea stagiului de cotizare nu a fost luată în considerație perioada când reclamantul a exercitat funcția remunerată în Sovietul Suprem al RSS Moldovenești - deputat al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești.

La data de 21 august 2018, reclamantul Grigore Railean s-a adresat cu cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Ciocana, prin care și-a exprimat dezacordul cu Decizia privind stabilirea pensiei cu nr. 95/2017/1722 și modalitatea calculării pensiei și a solicitat recalcularea pensiei cu includerea în calcul a perioadei când a fost ales și a exercitat mandatul de deputat al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești (legislatura a X-a din an. 1980 până în anul 1985). Prin răspunsul nr.7839/R-77/2018 din 28 septembrie 2018, de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Ciocana, cererea sus-indicată a fost respinsă.

La data de 09 octombrie 2018, reclamantul Grigore Railean s-a adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu cerere prealabilă prin care a exprimat dezacordul cu mărimea pensiei stabilite, calcularea coeficientul individual de pensionar și a cerut: a declara drept ilegal refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Ciocana nr.7839/R-77/2018 din 28 septembrie 2018, anularea deciziei Casei Teritoriale privind numirea pensiei pentru limită de vârstă, recalcularea coeficientului individual, luând în considerare perioada de cotizare, perioada din anul 1980 până la 1985, când reclamantul a exercitat mandatul de deputat al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești. Prin răspunsul din 29 octombrie 2018, cu nr. R-2086/18, pârâta Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că reclamantul Grigore Railean nu a ocupat funcție remunerată în Sovietul Suprem al RSS Moldovenești, din care motiv temei legitim de a fi inclusă în calcul perioada solicitată în care reclamantul a exercitat mandatul de deputat al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești (Legislatura a X-a), nu este.

Reclamantul a indicat că nu este de acord cu concluziile făcute în scrisoarea de refuz din 29 octombrie 2018, cu nr. R-2086/18 și consideră că calcul a fost efectuat cu încălcări a legii, iar ca rezultat, mărimea pensiei calculate a fost diminuată în mod neîntemeiat. Nu a fost calculată perioada activității de muncă, și anume perioadă de muncă în calitate de deputat al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești (Legislatura a X-a), cuprinsă în perioada anilor 1980- 1985. În conformitate cu art. 53 al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 (în vigoare până la

01 ianuarie 2017), pensia pentru limită de vârstă se determină prin cumularea drepturilor la pensie din perioada anterioară (până la 01 ianuarie 1999) și cea posterioară intrării în vigoare a Legii (după 01 ianuarie 1999).

Reclamantul consideră că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale din 29 octombrie 2018 este ilegal, iar decizia privind stabilirea pensiei cu nr. 95/2017/1722 este una ilegală, ori în perioada a anului 1980 - 1985 reclamantul a exercitat mandatul de deputat al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești (legislatura a X-a din anul 1980 până la anul 1985), fapt ce este demonstrat prin Adeverința de deputat nr. 15. Din Decizia privind stabilirea pensiei, adoptată de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Chișinău, sect. Ciocana, cu nr. 95/2017/1722, rezultă faptul că în perioada de cotizare nu este inclusă perioada anul 1980 - 1985, fapt ce este ilegal. Afirmațiile Casei Naționale de Asigurări Sociale precum că reclamantul Grigore Railean nu a ocupat funcție remunerată în Sovietul Suprem al RSS Moldovenești sunt lipsite de suport juridic și nu corespund adevărului și contravin Adeverinței de deputat nr. 15, semnată de către Președintele și Secretarul Sovietului Suprem al RSS Moldovenești.

Reclamantul consideră că decizia privind stabilirea pensiei, adoptată de Casa Teritorială de Asigurări Sociale, sect. Ciocana, cu nr. 95/2017/1722 este pasibilă a fi anulată, cu obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale, sect. Ciocana de a efectua recalcularea coeficientului individual și a adopta o nouă hotărâre privind mărirea pensiei de vârstă a lui Grigore Railean, cu includerea în calcul a perioadei când acesta a exercitat mandatul de deputat al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești (legislatura a X-a din anul 1980 până în anul 1985).

Reclamantul a solicitat admiterea acțiunii, a recunoaște ca fiind ilegal refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Ciocana nr. 7839/R-77/2018 din 28 septembrie 2018, a recunoaște ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. R-2086/18 din 29 octombrie 2018, a anula decizia privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă lui Grigore Railean, adoptată de Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Ciocana, cu nr. 95/2017/1722 din 03 martie 2017, a obliga Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Ciocana de a efectua recalcul coeficientului individual pentru determinarea pensiei de vârstă lui Grigore Railean a obliga Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Ciocana să aprobe o nouă hotărâre privind stabilirea începând cu data de 26 martie 2015 a pensiei pentru limita de vârstă lui Grigore Railean, calculată în baza coeficientului individual recalculat, cu includerea în stagiul de cotizare total realizat întreaga perioadă de activitate în calitate de deputat al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești (legislatura a X-a din anul 1980 până în anul 1985).

La 11 decembrie 2019, reclamantul Grigore Railean a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând a recunoaște ilegal refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Ciocana nr.7839/R-77/2018 din 28 septembrie 2018, a recunoaște ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.R-2086/18 din 29 octombrie 2018, a anula decizia privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă lui Grigore Railean, adoptată de Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Ciocana, cu nr. 95/2015/26332 din 15 aprilie 2015, precum și a anula decizia privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă lui Grigore Railean, adoptată de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Chișinău, sect. Ciocana, cu nr. 95/2017/1722 din 03 martie 2017, a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale de a efectua recalcul coeficientului

individual pentru determinarea pensiei de vârstă lui Grigore Railean, a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale să aprobe o nouă hotărâre privind stabilirea începând cu data de 26 martie 2015 a pensiei pentru limita de vârstă lui Grigore Railean, calculată în baza coeficientului individual recalculat, cu includerea în stagiul de cotizare total realizat întregă perioada de activitate în calitate de deputat al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești (legislatura a X-a din anul 1980 până la anul 1985), a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale să-i achite lui Grigore Railean pensia pentru limita de vârstă calculată în cuantum de 42 % din venitul mediu lunar asigurat al deputatului în exercițiu în funcția respectivă deținută în Parlament la data stabilirii pensiei, adică la 26 martie 2015, a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze lui Grigore Railean pensia pentru limita de vârstă, reieșind din cuantum de 42 % din venitul mediu lunar asigurat al deputatului în exercițiu în funcția respectivă deținută în Parlamentul Republicii Moldova la data stabilirii pensiei, ținând cont de majorarea salariului deputatului în exercițiu în funcția respectivă deținută în Parlamentul Republicii Moldova, începând cu data de 26 martie 2015 și pe toată perioada de pensionare.

Prin hotărârea din 20 decembrie 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Grigore Railean, s-a recunoscut ca ilegal refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana nr. 7839/R-77/2018 din 28 septembrie 2018, s-a anulat Decizia privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă lui Grigore Railean, adoptată de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Chișinău, sect. Ciocana cu nr. 95/2015/26332 din 15 aprilie 2015 și Decizia privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă lui Grigore Railean, adoptată de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Chișinău, sect. Ciocana cu nr. 95/2017/1722 din 03 martie 2017, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze recalculul coeficientului individual pentru determinarea pensiei de vârstă lui Grigore Railean, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită o nouă hotărâre privind stabilirea, începând cu 26 martie 2015 a pensiei pentru limita de vârstă lui Grigore Railean, calculată în baza coeficientului individual recalculat, cu includerea în stagiul de cotizare total realizat a întregii perioade de activitate în calitate de deputat a reclamantului, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să-i achite lui Grigore Railean pensia pentru limita de vârstă calculată în cuantum de 42 % din venitul mediu lunar asigurat al deputatului în exercițiu în funcția respectivă în Parlament la data stabilirii pensiei – 26 martie 2015 și pe toată perioada de pensionare, ținând cont de majorările salariului deputatului în exercițiu, în rest pretențiile din cererea de chemare în judecată au fost respinse, ca neîntemeiate.

Prin decizia din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat hotărârea din 20 decembrie 2019 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani și a fost emisă o nouă hotărâre prin care a fost respinsă acțiunea depusă de Grigore Railean împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale mun. Chișinău, sect. Ciocana privind contestarea actelor administrative.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că în perioada 1980 - 1985 reclamantul a fost ales și a exercitat mandatul de deputat al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești (legislatura a X-a). Însă, în decizia privind stabilirea pensiei cu nr.

95/2017/1722, nu a fost inclusă perioada anul 1980 - 1985, când reclamantul a exercitat mandatul de deputat al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești. Reclamantul considerând că, prin faptul dat i-a fost lezat dreptul la pensie, s-a adresat inițial cu cerere prealabilă, iar ulterior, cu prezenta acțiune, în instanța de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 53 alin. (1) și (2) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, pensia pentru limită de vârstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de până la 01 ianuarie 1999 și începând cu 01 ianuarie 1999. Pensia pentru limită de vârstă se calculează, conform prevederilor art. 16, din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 1 ianuarie 1999, luându-se în considerare stagiul de cotizare total.

După cum rezultă din prevederile pct. 20 – 23 din Regulamentul cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 417 din 03 mai 2000 (abrogat la 24 martie 2017, în vigoare la data stabilirii pensiei reclamantului), stagiul de cotizare se stabilește în baza documentelor eliberate de la locul de muncă, serviciu, studii sau alte activități, care se includ în stagiul de cotizare, sau a documentelor eliberate de organizațiile ierarhic superioare, precum și de instituțiile de arhivă. Stagiul de cotizare, realizat înainte de intrarea în vigoare a Legii privind pensiile și până la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale, se confirmă prin carnetul de muncă sau pe baza altor documente, eliberate în modul stabilit. După introducerea evidenței individuale de asigurări sociale stagiul de cotizare se determină în baza datelor din codul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale. Actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, prevăzut la pct. 21 alineatul întâi, este carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înregistrări incorecte și imprecise sau în care lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverințele, extrasele din ordine, conturile personale, statele de salarii, legitimații, referințe, contractele și acordurile de muncă în scris având note referitoare la realizarea acestora, foile matricole și listele-formular, carnetele de membru al artelurilor cooperatiste de producție și alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă. Perioada de desfășurare a muncii individuale se include în stagiul de cotizare în baza documentelor ce certifică plata contribuțiilor de asigurări sociale.

Instanța de apel a invocat prevederile art. 43 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 (în vigoare la data stabilirii pensiei reclamantului), asiguratul care a activat cel puțin 2 ani în calitate de deputat în Parlament, inclusiv în Sovietul Suprem al R.S.S. Moldovenești de legislatura a XII-a, cu excepția persoanelor ale căror împuterniciri au fost suspendate înainte de termen pentru participarea lor la lucrările organelor anticonstituționale și comiterea de acțiuni ce vin în contradicție cu Constituția și cu legislația în vigoare, sau care a deținut cel puțin 2 ani funcții remunerate în Sovietul Suprem al R.S.S. Moldovenești de legislaturile anterioare, a atins vârsta de pensionare specificată la art. 41 alin. (1) și a realizat stagiul de cotizare prevăzut la art. 42 alin. (1) și (11) are dreptul la pensie calculată în cuantum de 42 % din suma tuturor plăților lunare asigurate ale deputatului în exercițiu în funcția (funcțiile) respectivă deținută în Parlament.

Instanța de apel a menționat că reclamantul Grigore Railean deși a prezentat adeverința de deputat în Sovietul Suprem al R.S.S. Moldovenești (f.d.13), nu a prezentat instanței acte confirmative potrivit cărora reclamantul ar fi ocupat funcție remunerată în Sovietul Suprem al R.S.S. Moldovenești.

În corespundere cu prevederile art. 52 alin (3) și (4) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, venitul asigurat se confirmă prin documentele eliberate de întreprinderi, organizații, instituții în care și-au desfășurat activitatea asigurații sau de organele ierarhic superioare, precum și de arhive. Documentele menționate se perfectează în modul stabilit de Guvern. În cazul în care nu este posibil de a prezenta certificatul cu privire la venitul asigurat, deoarece documentele nu s-au păstrat la întreprinderile, instituțiile, organizațiile de stat sau obștești, la organele lor ierarhic superioare, precum și în arhive, lunile respective se substituie cu un număr similar de luni de activitate nemijlocit anterioare.

Instanța de apel a specificat că deși reclamantul Grigore Railean a solicitat includerea în calcul a perioadei când Grigore Railean a exercitat mandatul de deputat al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești (legislatura a X-a din anul 1980 până la anul 1985), acesta nu a prezentat nici organului de asigurări sociale, nici instanței de judecată probe care, prin prisma art. 52 alin (3) și (4) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, ar confirma desfășurarea activității remunerate, ori din norma art. 43 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 (în vigoare la data stabilirii pensiei reclamantului), rezultă expres condiția legală de deținere pe o perioadă de cel puțin 2 ani, anume a funcției remunerate în Sovietul Suprem al R.S.S. Moldovenești de legislaturile anterioare.

În conformitate cu prevederile art. 88 alin. (1) Cod administrativ, participanții la procedura administrativă sunt obligați să colaboreze în cadrul cercetării stării de fapt. Ei urmează să indice, în special, asupra faptelor și probelor care le sînt cunoscute și să prezinte documentele pe care le dețin. Art. 93 alin. (1) Cod administrativ, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Ca urmare, contrar prevederilor pct. 20 – 23 din Regulamentul cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 417 din 03 mai 2000, reclamantul nu a prezentat nici un act eliberat de la locul de muncă sau instituțiile de arhivă, care ar confirma remunerarea funcției deținute în Sovietul Suprem al R.S.S. Moldovenești, ori după cum s-a constatat, nu toate funcțiile de deputat în Sovietul Suprem al R.S.S. Moldovenești, erau permanente și remunerate, fiind deputați care activau permanent și erau remunerați corespunzător, precum și persoane care erau numiți în calitate de deputat în mod nominal, fără a activa efectiv în Sovietul Suprem și fără a primi remunerarea corespunzătoare.

Conform art. 4 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, pensiile stabilite în conformitate cu prezenta lege se plătesc din fondul de pensii. Veniturile fondului de pensii provin din: a) contribuțiile de asigurări sociale de stat; c) transferurile de la bugetul de stat; d) alte venituri. Astfel, instanței de apel nu au fost prezentate carnetul de muncă sau alte acte contabile, adeverințe, extrase din ordine, conturi personale, statele de salarii, contractele și acordurile de muncă, ce

conțin informații referitoare la perioada de muncă remunerată în funcția de deputat în Sovietul Suprem al R.S.S. Moldovenești și plata contribuțiilor de asigurări sociale respective.

Mai mult, conform copiei carnetului de muncă (f.d.41-42), la data de 18 iunie 1973 intimatul Grigore Railean a fost angajat în secția mecanică în calitate de strungar, în cadrul Uzinei experimentale BPSP din Chișinău, ulterior reorganizată în SA „Agromașina”. Ulterior, în perioada de activitate, intimatului i s-au atribuit diferite categorii de calificare, în cadrul aceleiași întreprinderi, fapt confirmat și prin certificatul nr. 17 din 24 februarie 2015 eliberat de SA „Agromașina” (f.d.43-44). În același timp, despre careva detașări sau transferuri din cadrul întreprinderii vizate nu este specificat. Conform certificatului de salariu eliberat de SA „Agromașina” (f.d.45, 45 verso), se confirmă achitarea salariului reclamantului Railean Grigore de către administrația uzinei, ceea ce confirmă suplimentar că funcția deținută de reclamant în Sovietul Suprem, nu era remunerată.

Instanța de apel a reținut și faptul că intimatul Grigore Railean nu a argumentat instanței de judecată înscrisurile din carnetul de muncă privind activitatea la SA „Agromașina”, care coincid după perioadă, cu cea despre care se invocă că a activat în calitate de deputat în Sovietul Suprem al R.S.S. Moldovenești, ori reclamantul a fost remunerat pentru norma întreagă de lucru în cadrul SA „Agromașina”, fapt ce exclude activitatea cu normă deplină în altă funcție. Având în vedere cele enunțate, apelanta Casa Națională de Asigurări Sociale corect a inclus în stagiul de cotizare, conform înscrisurilor din carnetul de muncă, perioada de activitate la SA „Agromașina”, or, probe care să confirme că reclamantul și-a exercitat mandatul de deputat al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești, legislatura a X-a, perioada anilor 1980-1985, fiind remunerat și cu plata cotizațiilor sociale, nu au fost prezentate.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea deciziei instanței de apel, la data de 24 iunie 2020 și 11 august 2020, Grigore Railean, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn, a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi decizii de admitere a acțiunii depuse de Grigore Railean.

Recurentul Grigore Railean, în motivarea recursului a invocat că la examinarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei în fond, concluziile instanței de apel sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, precum și faptul că normele de drept material și procedural au fost aplicate eronat.

Recurentul Grigore Railean a specificat că în perioada anilor 1980 - 1985, a exercitat mandatul de deputat al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești, deținând o funcție remunerată mai mult de 2 ani. Prin scrisoarea din 10 ianuarie 2019, Parlamentul Republicii Moldova l-a informat pe Grigore Railean că secretariatul Parlamentului nu deține baza arhivistică legală necesară, deoarece în timpul evenimentelor post-electorale din 07 aprilie 2009, o parte din colecțiile de dosare din fondul arhivei Parlamentului au fost nimicite, printre care și cele din perioada anilor 1980-1985, însă în arhiva Parlamentului Republicii Moldova s-a păstrat un album de prezentare a deputaților a legislaturii a X-a, care la pagina 249 conține informații despre deputatul Sovietului Suprem al RSS Moldovenești - Grigore Railean. (f.d. 59-64). De asemenea,

la materialele dosarului a fost anexată: - „Опись лицевых счетов по расчету с депутатами за 1980 – 1985”, cu nr. din arhivă R- 2948 9-1, care demonstrează că funcția deținută de către Grigore Railean – deputat în Sovietul Suprem al RSS Moldovenești a fost una remunerată. Totodată, faptul că Grigore Railean a exercitat mandatul de deputat, adică o funcție remunerată se confirmă și prin ziare și reviste anexate la dosar în cadrul examinării dosarului în instanța de apel.

Recurentul a relatat că instanța de apel nu a atras în proces în calitate de terț Parlamentul Republicii Moldova, deoarece Grigore Railean nu poartă nici o vină că în perioada evenimentelor post-electorale din 07 aprilie 2009, o parte din colecțiile de dosare din fondul arhivei Parlamentului au fost nimicite, printre care și cele din perioada anilor 1980-1985. Prin urmare consideră că neatragerea în proces a Parlamentului Republicii Moldova are drept consecință, soluționarea de către instanță a problemei drepturilor unei persoane care nu a fost implicată în proces, adică neacordarea unui statut procesual de participant la proces, ce i-ar oferi posibilitatea de a-și apăra în mod efectiv drepturile și interesele, fapt care impune o limitare de acces la justiție, respectiv o încălcare a art. 6 § 1 CEDO, concluzie relevată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza „Business și Investiții pentru Toți contra Republicii Moldova”.

Recurentul a menționat că afirmațiile instanței de apel sunt eronate referitor la faptul că din dosarul de pensionare a lui Grigore Railean în perioada anilor 1980-1985 a activat în cadrul uzinei „Agromașina”, prin urmare nu a ocupat funcție remunerată în Sovietul Suprem al RSS Moldovenești, ori refuzul în includerea în calcul a perioadei când a fost ales și a exercitat mandatul de deputat al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești din motivul enunțat, este lipsit de careva temei legal, ori se constată cu certitudine că, asiguratul (angajatul) nu poartă vreo vină în faptul că în timpul evenimentelor post-electorale din 07 aprilie 2009, o parte din colecțiile de dosare din fondul arhivei Parlamentului au fost nimicite, printre care și cele din perioada anilor 1980-1985.

Recurentul a indicat că instanța de apel eronat a concluzionat că nu toate funcțiile de deputat în Sovietul Suprem al RSS Moldovenești, erau permanente și remunerate, fiind deputați care activau permanent și erau remunerați corespunzător, precum și deputați care erau numiți în calitate de deputat în mod nominal, fără a activa efectiv în Sovietul Suprem și fără a primi remunerația corespunzătoare.

Recurentul a relatat că prin Hotărârea nr. 9 din 30 martie 2004 a Curții Constituționale pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art. I pct. 22 și art. II-V din Legea nr. 358-XV din 31 iulie 2003 pentru modificarea și completarea unor acte legislative s-a menționat că dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrând în contradicție cu art. 22 din Constituție. Conform regulii generale, legea nouă poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau îl poate înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui. De remarcat în context, că art. 6 din Codul civil al Republicii Moldova stipulează expres că legea civilă nu are caracter retroactiv. Curtea relevă că prevederile art. 50 alin. (2) lit. a) și b) din Legea nr. 156 din 14

octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat sunt contrare principiului neretroactivității legii și diminuează nivelul protecției sociale dobândit anterior.

Ținând cont de faptul că conform art. 28 alin. (1) din Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, actele Curții Constituționale sunt acte oficiale și executorii, pe întreg teritoriul țării, pentru toate autoritățile publice și pentru toate persoanele juridice și fizice, recurentul consideră că cerințele sale urmau a fi analizate de către autoritatea publică - pârâtă anume în lumina faptului că nicio lege nouă nu era susceptibilă de a desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul social al reclamantului la beneficierea de pensie pentru vechimea în muncă, inclusiv cu recalcularea acesteia, în dependență de majorarea salariului deputatului în exercițiu.

Recurentul a remarcat că substanța dreptului obținut de către deputat referitor la pensionare nu se referă doar la cuantumul procentual al acestuia, raportat la o anumită sumă de referință, dar și la periodicitatea recalculării, itinerarul de calcul și conținutul pensiei ca atare. Astfel, exceptarea persoanelor care au dobândit anterior un anumit drept, fiind stabilită modalitatea de calcul a acestuia în condiții viitoare, nu poate fi aplicată dacă aceasta afectează dreptul în substanță și îl privează pe cel vizat de o plată socială la care era îndreptățit.

La 29 iulie 2020 și 11 august 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale mun. Chișinău, sect. Ciocana, copia recursului declarat de Grigore Railean împotriva deciziei din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 176-217).

Completul specializat relevă că intimații Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritorială de Asigurări Sociale mun. Chișinău, sect. Ciocana au recepționat copiile recursului expediat de Grigore Railean, fapt confirmat prin avizele de recepție anexate la materialele cauzei (f.d. 218-221).

La 04 august 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil.

Însă, intimata Casa Teritorială de Asigurări Sociale mun. Chișinău, sect. Ciocana nu și-a valorificat dreptul de a depune referință la recursul declarat de Grigore Railean împotriva deciziei din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul relevă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 27 mai 2020. Totodată, decizia recurată a fost notificată recurentului Grigore Railean, la data de 16 iulie 2020, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei. (f.d. 174)

În aceste circumstanțe recursul depus de Grigore Railean, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn la 24 iunie 2020 și 11 august 2020, se consideră a fi depus în termen. (f.d. 159-172, 186-216)

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei,

completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246, alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursurile se declară inadmisibile în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245, alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva

Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, 7 p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul depus de Grigore Railean, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn este inadmisibil.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Grigore Railean, reprezentat de avocatul Valentin Caisîn se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Victor Burduh

Nina Vascan